

مجلس، **مرکز اخبار سیاسی کشور** هفته گذشته مجلس شورای اسلامی مرکز اصلی اخبار سیاسی کشور بود.

در ابتدای هفته اظهار نظر شورای نگهبان پیرامون قانون مصوب مجلس مبنی بر «منع شکنجه متهمان» بازتاب وسیعی‌یافت. به موجب مصوبه هجدهم اردیبهشت ماه مجلس «هرگونه اذیت و آزار بدنی زندانی برای گرفتن اقرار و نظایر آن و همچنین نگهداری زندانی به صورت انفرادی یا نگهداری بیش از یک نفر درسلول انفرادی از مصادیق شکنجه محسوب می‌شود.» شورای نگهبان اطلاق کلمه نظایر را «چون شامل مواردی می‌شود که قاضی لازم دانسته و حکم داده باشد» خلاف موازین شرع شناخت. شورای نگهبان در اطلاعیه خود اعلام کرد: «در تراحم اهم و مهم و دوران امر بین افسد و فاسد، ترجیح اهم و دفع افسد به فاسد حکم عقلی و شرعی است و لذا در مواردی مانند آدم‌ربایی یا بیمب گذاری یا … قاضی ممکن است با توجه به ادله و اسناد و مدارک و قرائن لازم بدانند در خصوص اخذ اطلاعات برای حفظ جان جمع کثیری از مردم ، بدون رعایت برخی از بندهای مذکور در ماده یک، اقدام به صدور حکم نماید.»

در مقابل دیدگاههای حامیان شورای نگهبان نیز مجموعه گسترده‌ای از نظرات را در بر می‌گرفت. گاه گفته می‌شد که «مصوبه مجلس در مواردی شکنجه را تجویز کرده است» و یا گفته می‌شد «طرح منع شکنجه حقوق شهروندان را رعایت نمی‌کند» و یا به مواردی نادر یا معلوم اشاره می‌شد که در طرح مورد توجه قرار نگرفته‌است،مثلا «اگر کسی در جایی بمب گذاشته باشد و اگر از او اطلاعاتی به دست نیآوریم دهها نفر بر اثر بمب کشته می‌شوند». این در حالی‌است که مجلس در طرح خود متهمان اقدامات مسلحانه را از سخت‌گیری‌های خود استثنا کرده بود.

یکی از اعضای شورای نگهبان در دفاع از اقدام این شورا، مصوبه

کدخدایی عضو حقوقدان شورای نگهبان :«این که ندادن روزنامه به متهم و یا نگهداری فردی در سلول انفرادی را شکنجه تلقی کنیم، با عرف حقوقی متداول در دنیا همخوانی ندارد، زیرا ممکن است یک زندانی با هدف آرامش خود در صورت تنها نگهداری شود یا در موردی ممکن است قاضی تشخیص دهد جهت جلوگیری از لورفتن اطلاعات مربوط به یک جرمی، باید متهم آن موضوع به صورت انفرادی نگهداری شود. چرا باید قانونی تصویب شود که این حق را از متهم و یا قاضی سلب کند؟»

مجلس را «عجولانه، ناقص و مغایر با حقوق عمومی افراد و قوانین کشور» دانست.

کدخدایی که سال گذشته با رای حدود ۶۰ نفر از نمایندگان مجلس به عضویت حقوقدانان شورای نگهبان درآمده به روزنامه رسالت گفت: «این که ندادن روزنامه به متهم و یا نگهداری فردی در سلول انفرادی را شکنجه تلقی کنیم، با عرف حقوقی متداول در دنیا همخوانی ندارد، زیرا ممکن است یک زندانی با هدف آرامش خود تقاضا کند در اتاقی به صورت تنها نگهداری شود یا در موردی ممکن است قاضی تشخیص دهد جهت جلوگیری از لورفتن اطلاعات مربوط به یک جرمی، باید متهم آن موضوع به صورت انفرادی نگهداری شود. چرا باید قانونی تصویب شود که این حق را از متهم و یا قاضی سلب کند؟»

در اظهار نظر کدخدایی یک نکته کاملا بدیع است؛ وی طرح منع شکنجه را مغایر با اصول قانون اساسی و قوانین کشور دانست. شاید آن نماینده مجلس که برای اظهار تعجب خود از رویه شورای نگهبان گفته بود «ممکن است شورای نگهبان در آینده مصوبات مجلس را به استناد مصوبات مجالس قبلی رد کند» پیش‌بینی نمی‌کرد به این زودی چنین امری محقق شود. اظهار نظر عضو حقوقدان شورای نگهبان و اشاره او به مغایرت مصوبه مجلس با قوانین کشور - جدا از بحث مغایرت با قانون اساسی - آن پیش‌بینی را یادآوری می‌کند. این در حالی است که تصویب قوانین و لغو آنها اصلی‌ترین و انحصاری‌ترین حق و وظیفه مجلس شورای اسلامی است که تاکنون بدون هیچ‌گونه مناقشه‌ای انجام می‌شده است و بسیار اتفاق افتاده که مجلس در موارد بسیاری با صراحت قوانین قبلی یا مغایر رارد می‌کرده و در مورد این هیچ تشکیکی وجود نداشته است، حتی در مواردی نظیر «ماده ۱۸۷ قانون بولنامه سوم توسعه» که توسط مجلس پنجم تصویب شده و توسط مجلس ششم لغو شده بود، شورای نگهبان مصوبه مجلس ششم‌رارد کرد، اما هیچ‌گاه استدلالی چنین مطرح نشد.علاوه بر گفت وگو با کدخدایی که تیترا اول روزنامه رسالت شد این روزنامه گفت وگویی عضو دیگر شورای نگهبان با شبکه دوم سیما را منتشر کرد. عزیززی عضو دیگر حقوقدان شورای نگهبان بدون اشاره به مواردی که کدخدایی مطرح کرده و آن را - چون ممکن است مثلا خودمتهم برای آرامش خود درخواست کند - مصادق شکنجه ندانسته ، می‌گوید:«در این طرح حتی یک مورد از مصادیق شکنجه مشخص نشده است و این در حالی است که درماده یک این طرح بدون‌اینکه تعریفی از شکنجه ارائه شود، موارد حکم شکنجه بیان شده است و به عبارت دیگر ملاک شکنجه در این طرح مشخص نشده است . بنابراین تبیین موارد شکنجه در حکم شکنجه متناسب با ملاکی که مشخص نشده است قابل تامل است .»

یک روزنامه با اشاره به استفتای روسای کمیسیون های قضایی و امنیت ملی مجلس از دو تن از مراجع (آیت الله موسوی اردبیلی و آیت‌الله صانعی) نظر آنان در عدم مغایرت طرح مجلس باموازین شرع را یادآوری کرده بود. همچنان که دیدگاه اعلام شده شهید بهشتی در زمان تصویب اصل ۳۸ قانون اساسی نیز مطرح شد که معتقد بود: «اگر به متهمین بزرگترین جرم‌ها، یک سیلی بزنند به داغ کردن همه افراد منتهی می‌شود.»

بی‌شک موضوع فوق یکی از مواردی است که بیشترین بازتابهای داخلی و خارجی را در چالش بین مجلس و شورای نگهبان در پی آورده است .

انتخابات معنی‌دار رئیس و اعضای هیات رئیسه مجلس سومین سال فعالیت مجلس شورای اسلامی با انتخاب هیات رئیسه یک‌ساله مجلس آغاز شد. در این انتخابات ، مهدی کروی‌با ۲۲۱ رای ۶ رای بیش از سال گذشته و قریب ۳۰ رای بیش از آرای اولین سال ریاست خود کسب کرد. به علاوه اختلاف آرای ۷۰ نفری وی با نایب رئیس مجلس پذیرش نقش نسبتا انحصاری کروی توسط جناح‌های مختلف را یادآوری می‌کند. این در حالی

است که در مجلس چهارم و پنجم در تمام سالها تعداد آرای نایب رئیس (روحانی) همیشه بیشتر از آرای رئیس مجلس (ناطق‌نوری) بود. پس از انتخاب رئیس که از پیشتر نیز هیچ‌گونه اما و اگر نداشت ، نوبت به انتخاب نواب رئیس می‌رسید که نسبت به ترکیب سال دوم تغییر داشت و مشابه ترکیب سال اول بود. بهزاد نبوی در شرایطی به‌عنوان نایب رئیس اول مجلس بازگشت که پس از یک سال فشار سنگین تبلیغاتی مخالفان تنها نسبت به سال اول مجلس سه رای از آرای او کاسته شد. با ورود مجدد نبوی به صحنه، محمدرضا خاتمی دوباره به سمت نایب رئیس دوم بازگشت و محسن آرمین عضو دیگر سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی که سال قبل در غیاب بهزاد نوبی نایب رئیس شده بود از هیات رئیسه خارج شد. تغییر دیگر هیات رئیسه ، با خروج علی‌شکوری‌راد و انتخاب ابراهیم امینی‌به عنوان منشی عملی شد. این در حالی بود که چالش بین حزب مشارکت و دیگر گروه های تشکیل دهنده جبهه دوم خرداد قدری علنی شده و در تعلق

گرفتن کمترین آرای منشی‌ها به نعیمی‌پور (رئیس فراکسیون مشارکت) نمود یافت. ضمن آن که محمد دادر، دیگر کاندیدای این حزب نیز آرای لازم برای ورود به هیات رئیسه را کسب نکرد و ابراهیم امینی- که البته وی نیز فاصله زیادی با جبهه مشارکت ندارد- بر اوسبت گرفت .

از مسائل غیر منتظره در این انتخابات نامزدی ناگهانی حسین مرعشی‌جانشین دبیر کل حزب کارگزاران سازندگی برای تصدی نایب رئیسی و کسب ۱۰۹ رای بود.

جناح اقلیت مجلس نیز با طرح خواسته‌هایی نظیر خارج کردن هیات رئیسه از انحصار خواستار گرفتن نقش در این رکن اداره مجلس بود. این درحالی است که جناح مذکور در هشت ساله مجالس چهارم و پنجم که اکثریت داشت از ورود جناح اقلیت آن روز به هیات رئیسه جلوگیری می‌کرد و تنها یک سال که نایب رئیس پیشنهادی فاقد مقبولیت - حتی در جناح خود بود- یکی از اعضای مجمع روحانیون مبارز(حسین هاشمیان) بنا به مقبولیت‌های شخصی نایب رئیس شد و سال بعد نیز با تمهداتی از ورود وی به هیات رئیسه جلوگیری شد!

خروج محکومان مالی از بلا تکلیفی
پس از دو سال از آغاز به کار مجلس ششم و در حالی‌که بحث،

یک هفته با سیاست

گفت و گو و وعده‌های بسیار در مورد زندانیان جرایم مالی از سوی نمایندگان مجلس از یک سو و ایجاد توقعات از سوی‌مسوولان قضایی‌و هم چنین رسانه‌ها از سوی‌دیگر در حد وسیعی گسترش یافته بود و در نهایت رد اصلاحیه «قانون چک» و «اصلاحیه قانون» نحوه اجرای محکومیت‌های مالی نوعی‌بی‌تصمیمی از سوی‌مجلس را تداعی کرده بود، مصوبه روز چهار شنبه گذشته مجلس شورای اسلامی‌در مورد بررسی «اعسار متهمان » به این بلا تکلیفی خاتمه داد.

براساس مصوبه مجلس، «رسیدگی به درخواست اعسار خارج از نوبت و حتی‌الامکان همراه با حکم محکومیت صورت می‌گیرد.» براساس این طرح «اگر در مدت چهار ماه حبس اعسار متهمان احراز نگردید دادگاه ملزم است تا صدور حکم نهایی مدعی‌علیه را با ضمانت معتبر آزاد نماید.» براساس تبصره‌ای از ماده واحده این طرح« دادگاه مکلف است به منظور تسهیل موجبات ایفای دین یا محکومیت مالی ناشی‌از جرم کسانی را که به موجب ماده ۶۹۶ قانون

مجازات اسلامی یا ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی بازداشت شده‌اند با اخذ تضمین معتبر از سه ماه تا یکسال آزاد نماید.»

اجرای این قانون به محض تصویب شورای نگهبان آغاز خواهد شد و به نظر می‌رسد با توجه به مشکلات ملموس قوه قضائیه آمادگی لازم برای اجرای این قانون وجود داشته باشد.

ملاقات بی‌سابقه یا با سابقه ؟

هفته گذشته ابراهیم یزدی دبیر کل نهضت آزادی با رئیس مجلس دیدار کرد.

یزدی این دیدار را آغاز تلاشی برای شکل گیری «وفاق ملی» در شرایط خطیر کشور دانست . این نکته تنها نکته‌ای بود که از میان اظهارات مفصل یزدی در مقابل خبرنگاران مورد تایید صریح رئیس مجلس نیز قرار گرفت . یزدی پس از دیدار با کروی به جمع خبرنگارانی رفت که خبرنگاران تصویربرداران صدا و سیما نیز در میان آنها بودند.

اگر چه دیداری با این کیفیت و با این نوع پوشش خبری در

۲۰سال گذشته بی‌سابقه بود، اما آنچه بر اهمیت آن می‌افزاید انجام آن پس از ۱۵ ماه فشار بی‌سابقه تبلیغاتی بر عناصر معروف به ملی-مذهبی بود.

اما این دیدار از جهتی دیگر بی‌سابقه محسوب نمی‌شد. در تمام سالهای گذشته دفتر کروی به عنوان یکی از مسوولان عالی‌رتبه و یا به‌عنوان یکی از چهره های مورد احترام تمام نیروهای درون نظام محل مراجعه تمام کسانی بوده که مرجمعی برای رساندن سخنان خود نمی‌یافته‌اند. در تمام روزهای سال ۸۰ یکی از مشغله‌های رئیس مجلس ، پاسخگویی به خانواده زندانیان ملی-مذهبی و پیگیری مشکلات شخصی افراد زندانی و خانواده‌های آنان بوده است . چیزی که این زندانیان و خانواده‌های آنان را وادار می‌نمود پس از آزادی‌از آن قدردانی نمایند. به علاوه مرزبندی‌هایی که کروی به آن قائل است و منجر به تفکیک روابط شخصی و دوستانه قدیمی از مواضع سیاسی شده این نوع ملاقات‌ها و یا حضور کروی به‌عنوان عالی‌ترین مقام در مراسمی نظیر درگذشت مرحوم دکتر سحابی را به یک رویه معمول تبدیل کرده است.

با این حال نمی‌توان جنس ملاقات یزدی با کروی را تماما از جنس روابط پیش‌گفته دانست.

در نهایت کروی خیال همه را با ذکر یک جمله راحت کرد: «هر کس ملتزم به قانون اساسی باشد، با او ملاقات می‌کنم» در نهایت باید دید آیا این ملاقات آن‌گونه که یزدی گفته یک شروع بوده و با ملاقات‌های مشابه پیگیری خواهد شد یا نه؟

گام‌های بعدی برای بهبود روابط

اخبار فعالیت‌های مجلس در این هفته به خاطر انجام سفر اروپایی رئیس مجلس نیز با اهمیت زیاد منتشر شد. در راستای فعالیت‌های اصلاح‌طلبان و همگام با سفرها و تعاملات خاتمی با کشورهای مختلف، کروی‌بی نیز در سفرهای مختلف رفع مشکلات کشور با کشورهای مختلف و به ویژه کشورهای صاحب نفوذ دنیا را پیگیری می‌کند. هرچند در روش سنتی وزارت خارجه هنوز بر مبنای انجام هزینه در کشورهایی نظیر بنین، ساحل عاج، اتیوپی و امثالهم عمل می‌کند، لیکن در سطوح عالی، تعامل با کشورهای

شاید آن نماینده مجلس که برای اظهار تعجب خود

از رویه شورای نگهبان گفته بود «ممکن است شورای نگهبان

در آینده مصوبات مجلس را به استناد مصوبات مجالس قبلی رد کند»

پیش‌بینی نمی‌کرد به این زودی چنین امری محقق شود.

اظهار نظر عضو حقوقدان شورای نگهبان و اشاره او به مغایرت مصوبه

مجلس با قوانین کشور – جدا از بحث مغایرت با قانون اساسی – آن

پیش‌بینی را یادآوری می‌کند. این در حالی است که تصویب قوانین و

لغو آنها اصلی‌ترین و انحصاری‌ترین حق و وظیفه مجلس شورای

اسلامی است که تاکنون بدون هیچ‌گونه مناقشه‌ای

انجام می‌شده است

اروپایی و سایر کشورهای قدرتمند دنیا به خوبی تعقیب می‌شود. عربستان، چین، ایتالیا، آلمان، فرانسه و کشورهایی این‌چنین، به درستی هدف تعامل خاتمی و کروی‌بوده‌اند و سفر روزهای جاری کروی به اتریش، فنلاند و در نهایت به روسیه سفید در همین راستا محسوب می‌شود.

افزایش تلاشها و افزایش فشارها

اگرچه در مجموع نمی‌توان به تلاشهای دیپلماتیک ایران نمره‌ای دلچسب داد، اما در کنار بعضی اقدامات مقامات عالی‌رتبه، فشارهای وارده از سوی کشورهای بزرگ را نیز نمی‌توان نادیده گرفت که از سوی مقابل تأثیرات منفی خود را بر منافع و فعالیت‌های کشور باقی‌می‌گذارد. در آخرین مواردی‌که می‌توان آن را ناشی‌از فشارهای امریکا دانست اخبار منتشره از سوی‌یک مقام وزارت دفاع روسیه است که ایران را مترصد استفاده نظامی از تاسیسات نیروگاه اتمی بوشهر خوانده است . همزمان نشریه «اشپگیل » در آلمان اخباری را منتشر کرد که براساس آن وزارت خارجه آلمان ایران را به لیست کشورهایی وارد کرده که اتباع آن برای اخذ ویزا باید« انگشت‌نگاری » شوند. این خبر در شرایطی پخش شد که وزیر خارجه آلمان نیز در اظهاراتی بی‌سابقه ایران را به نقض حقوق بشر و حمایت از تروریسم متهم کرد.

اثریمید طرح این سخنان وقتی آشکار می‌شود که آلمان را به عنوان نزدیکترین کشور اروپایی به ایران در نظر بگیریم. اینها قرائنی است که در کنار تهدیدات آشکار و پنهان امریکا ، هشدار برانگیز می‌نماید. در کنار این اخبار موضع‌گیری‌های مهم وزارت خارجه مزید بر علت می‌شود.

افغانستان ، یک گام دیگر

شورای سنتی‌لویه جرگه افغانستان در هفته گذشته تشکیل جلسه داد. این شورا وظیفه تعیین رئیس دولت افغانستان برای دو سال آینده را با انتخاب «حامدکرزای» انجام داد . این تصمیم پس از آن اتخاذشد که « محمد ظاهر شاه » و برهان الدین ربانی حمایت خود را از کرزای اعلام کردند.

هر چند حمایت ظاهرشاه ۸۷ ساله پشتون تبار از کرزای قابل پیش‌بینی بود اما حمایت قاطع ربانی از وی‌به تثبیت موقعیت وی‌کمک کرد. ربانی‌به‌عنوان مقبول‌ترین چهره‌بین‌المللی در میان نسل مجاهدین افغانستان از کرزای خواست با او به‌عنوان رئیس جمعیت اسلامی افغانستان که بیشترین تعداد نمایندگان را در لویه جرگه دارد در تعیین کابینه مشورت کند و نیروهای جهادی را به تصدی مناصب مختلف بگمارد. برخی رسانه‌های داخلی‌که تاکنون هیچ‌گاه در اصلاح روابط‌کشور با کشورهای دیگر همراه مجموعه مردم و مسوولین کشور نبوده‌اند نیز با طرح اتهامات تند به لویه‌جرگه ، پیشاپیش تصمیمات آن را بی‌ارزش قلمداد کرده‌اند. در حالی‌که درعالم واقع همین تصمیمات روند امور افغانستان را تعیین می‌کند و مقابله با آن جز به تضعیف موقعیت کشور و برانگیختن اسباب مقابله متقابل نخواهد انجامید.

هند و پاکستان، یک گام به جلو

هفته‌های گذشته در حالی سپری شد که هند و پاکستان هر یک با اقدامات تحریک‌آمیز و تهدیدهای پیاپی فضای جنگی را در روابط دو کشور «هسته‌ای» تشدید می‌کردند، اما در روزهای اخیر، اقدامات تنش‌زدا در روابط دو کشور، گام سازنده‌ای رویه جلو محسوب می‌شود. هند در این هفته آسمان خود را به روی هواپیماهای پاکستانی گشود و ناوهای خود را از آب‌های نزدیک پاکستان فراخواند و در پایان هفته نیز اعلام شد که پاکستان شناورهای جنگی خود را از آبهای نزدیک هند فرا خوانده است . به نظر می‌رسد اقدامات بین‌المللی فضای جنگی بین دو کشور را تا حدودی تعدیل کرده است.